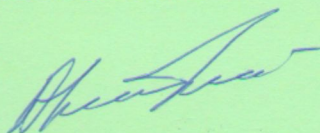

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ЛИТВИНЕЦЬ АНТОН ІВАНОВИЧ

УДК 796:23/28

**СПОРТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ
ХРИСТІЯНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ**

24.00.01 – олімпійський і професійний спорт

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з фізичного виховання та спорту

Львів – 2018

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Львівському державному університеті фізичної культури, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент
Тимчак Ярослав Володимирович,
Львівський державний університет фізичної культури,
завідувач кафедри олімпійської освіти

Офіційні опоненти: доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор
Томенко Олександр Анатолійович,
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка,
завідувач кафедри теорії та методики фізичної культури;

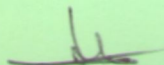
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент
Долбишева Ніна Григорівна,
Придніпровська державна академія
фізичної культури і спорту,
декан факультету фізичної культури і спорту

Захист відбудеться 29 листопада 2018 року о 16 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 35.829.01 Львівського державного університету фізичної культури (79007, м. Львів, вул. Костюшка, 11).

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Львівського державного університету фізичної культури (79007, м. Львів, вул. Костюшка, 11).

Автореферат розіслано 26 жовтня 2018 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

А. С. Вовканич

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У системі міжнародного спорту й олімпійського руху виокремлюють ігри релігійної приналежності (Л. Кун, 1982; В. М. Платонов, 2002; Н. Г. Долбишева, 2017). Організація і проведення релігійними інституціями у ХХ ст. міжнародних спортивних змагань серед християн, іудеїв та мусульман стали свідченням наявності доволі розвинутого релігійного спортивного руху, у якому християнські спортивні організації є найбільш потужною його частиною. Ігри релігійної приналежності є винятково важливим чинником розвитку сучасного спорту – зростання його масовості, відбору обдарованих спортсменів, підвищення якості їх підготовки, поширення видів спорту серед населення різних країн світу, розвитку матеріальної бази спорту тощо (В. М. Платонов, 2002).

Те, що спорт релігійної приналежності є вагомим сегментом міжнародного спортивного руху, засвідчують праці багатьох науковців (Л. Кун, 1982; Б. А. Лисицин, 1985; Т. Ladd, 1999; Ю. Г. Коджаспиров, 2000; В. В. Столбов, 2001; В. М. Платонов, 2002; О. М. Вацеба, 2004; П. В. Зайдовий, 2005–2006; О. О. Шеремет, 2014). Тож виникає потреба теоретичного осмислення цього явища, його зіставлення зі світськими формами.

Попри окремі праці щодо різних аспектів спортивної діяльності християнських організацій (С. Shedd, 1955; А. Rakowski, 2001; О. М. Вацеба, 2004; М. Muukkonen, 2006; Z. Dziubiński, 2006; R. A. Mann, 2010; Я. В. Тимчак, 2012; N. J. Watson, 2014; Ю. Л. Савонік, 2014–2015; О. А. Томенко, 2015), узагальнювальних наукових досліджень із зазначеної проблеми не виявлено. Наявні наукові дані не дають можливості повною мірою зрозуміти специфіку функціонування християнських спортивних організацій та їх значення й місце в системі міжнародного спортивного руху.

У наявних працях, присвячених проблемі дослідження, автори вивчають доволі обмежене коло питань: історичні аспекти становлення християнських спортивних організацій (Л. Кун, 1982; Б. А. Лисицин, 1985; Ю. Г. Коджаспиров, 2000; М. Б. Фарберов, 2001; П. В. Зайдовий, 2006; И. А. Алексеева, 2006; Z. Dziubiński, 2007), мотиви і завдання їх спортивної діяльності (Т. Ladd, 1999; М. Б. Фарберов, 2001; Л. Мазур, 2003; М. Kerrigan, 2008; J. В. White, 2011), співпрацю християнських спортивних організацій з громадськими та державними ланками управління спортом в Україні (Я. М. Сапеляк, 1994, 2003; М. С. Герцик, 2000, 2003; Ю. В. Петришин, 2003; Я. В. Тимчак, 2015). Більшість праць вітчизняних та іноземних дослідників є застарілими, оскільки в них вивчено проблему лише до середини ХХ ст. Натомість християнські спортивні організації активно діють у багатьох країнах світу і сьогодні, а сегмент спорту релігійної приналежності займає вагоме місце поряд зі світськими організаціями – громадськими та державними.

У зв'язку з тим, що в наявній історіографії проблеми домінує позиція про негативний вплив християнської церкви на розвиток фізичної культури, а сучасні наукові дані засвідчують зворотне – виникає суперечність.

Також виявлено такі невідповідності:

- наявного позитивного досвіду і практики спортивної діяльності християнських організацій у світі з незадовільним станом їх розвитку в Україні;

- ефективності наявних механізмів взаємодії управлінських ланок християнських спортивних організацій з державними і громадськими органами управління спортом в Україні.

Необхідність розв'язання зазначених суперечностей зумовлює актуальність наукового дослідження та вибір теми дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дослідження здійснено відповідно до тем 2.1.5 “Спорт у політичному процесі на пострадянському просторі (інформаційні та соціологічні основи взаємодії)” (номер державної реєстрації 0111U001714) Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2006–2010 рр. та 3.9 “Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу і рекреації” (номер державної реєстрації 0111U001735) Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр.

Роль автора як співвиконавця зазначених тем науково-дослідної роботи полягала у виявленні християнських спортивних організацій та їх діяльності у світі, обґрунтуванні теоретичної моделі взаємодії християнських спортивних організацій з державними і громадськими органами управління спортом в Україні.

Мета дослідження: узагальнити та систематизувати відомості про структуру, зміст, особливості спортивної діяльності християнських організацій та їх значення для розвитку спорту у світі.

Завдання дослідження:

1. Здійснити загальну характеристику спортивної діяльності релігійних організацій.
2. Виявити структуру та організаційні форми функціонування християнських спортивних організацій.
3. Виявити ідейно-нормативні засади спортивної діяльності християнських організацій.
4. Встановити вплив християнських спортивних організацій на розвиток і поширення спорту у світі.
5. Обґрунтувати теоретичну модель діяльності християнських спортивних організацій у взаємодії з державними і громадськими органами управління спортом в Україні.

Об'єкт дослідження: спортивна діяльність релігійних організацій.

Предмет дослідження: особливості спортивної діяльності християнських організацій та їх значення для поширення спорту у світі.

Для розв'язання поставлених завдань у процесі дослідження були використані такі **методи:**

1. *Теоретичні методи:* аналіз та синтез, індукція і дедукція, абстрагування, аналогія, інтерпретація, класифікація, порівняння, системний підхід, узагальнення, моделювання (вивчення стану досліджуваної проблеми, систематизація та узагальнення основних результатів спортивної діяльності християнських організацій).

2. *Історичні методи:* історично-порівняльний, історично-системний, перспективного аналізу, ретроспективний, хронологічний (виникнення, формування та розвиток спортивної діяльності християнських організацій у хронологічній

послідовності для виявлення внутрішніх і зовнішніх зв'язків, закономірностей і суперечностей).

3. *Соціологічні методи*: аналіз документів (неформалізований, біографічний) (вивчення статутних та інших документів, які регламентують діяльність християнських спортивних організацій).

4. *Статистичні методи*: описова статистика (опрацювання, упорядкування, візуалізація та інтерпретація результатів дослідження).

Наукова новизна роботи:

– *уперше* узагальнено дані про особливості формування й сучасний стан функціонування християнських спортивних організацій за конфесійною приналежністю та встановлено ієрархічні рівні їх функціонування у світі та Україні;

– *уперше* виявлено та систематизовано ідейно-нормативні засади функціонування християнських спортивних організацій;

– *уперше* встановлено особливості організації спортивних змагань християнськими організаціями та з'ясовано стан взаємозв'язків і взаємовпливів християнських і світських організацій у межах міжнародного спортивного руху;

– *уперше* обґрунтовано теоретичну модель взаємодії християнських спортивних організацій з державними і громадськими органами управління спортом в Україні;

– *удосконалено* положення про християнські спортивні змагання різного рівня;

– *набули подальшого розвитку* дані про внесок діячів християнських спортивних організацій у формування ідейних засад сучасного спорту та олімпійського руху;

– *набули подальшого розвитку* відомості про вплив християнських спортивних організацій на розвиток і поширення спорту у світі.

Практична значущість. Результати дослідження використано в навчальних програмах Львівського державного університету фізичної культури: “Історія фізичної культури”, “Олімпійська освіта”, “Світоглядні засади тіловиховання”, а також у теоретичних курсах Молодіжного навчального центру ім. Святого Івана Боско м. Львова, що підтверджено відповідними актами. Матеріали дослідження можна використовувати для підготовки узагальнювальних праць з історії міжнародного спортивного руху, розроблення посібників, лекційних і спеціальних курсів у навчальних закладах фізкультурного профілю та християнських закладах освіти. Результати дисертаційної роботи можуть суттєво посприяти налагодженню діяльності сучасних християнських спортивних організацій в Україні.

Особистий внесок здобувача полягає в теоретичному розробленні основних ідей і положень дисертаційного дослідження, узагальненні даних та їх інтерпретації, розробленні та обґрунтуванні теоретичної моделі взаємодії християнських спортивних організацій з державними і громадськими органами управління спортом в Україні, а також оформленні й написанні дисертаційної роботи. Автор здійснив основний вклад при підготовці та написанні наукових публікацій, які виконані у співавторстві, зокрема зборі та аналізі теоретичних даних, узагальненні та інтерпретації результатів дослідження, формулюванні висновків.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення роботи оприлюднено на XII, XIII, XIV та XVI Міжнародних наукових конференціях “Молода спортивна наука України” (Львів, 2008, 2009, 2010, 2012); I та

II Міжнародній конференції молодих вчених (Київ, 2008, 2009); XIV Міжнародному науковому конгресі “Олімпійський спорт і спорт для всіх” (Київ, 2010); XII Міжнародній науково-практичній конференції “Фізична культура, спорт та здоров’я” (Харків, 2012); V і VI Міжнародній науково-практичній конференції “Фізичне виховання, спорт і культура здоров’я у сучасному суспільстві” (Луцьк, 2012, 2015); V Всеукраїнській електронній науково-практичній конференції студентів та молодих вчених “Фізична культура та здоров’я різних груп населення” (Одеса, 2014); конференції “Душпастирство спорту в УГКЦ. Здобутки та перспективи” (Львів, 2016); засіданні Українського богословського наукового товариства (Дрогобич, 2017).

Публікації. Основні положення дисертації представлено у 20 наукових працях, серед яких 12 статей – у фахових виданнях України (з них 10 – у виданнях, що внесені до міжнародних наукометричних баз), 8 – апробаційного характеру.

Структура й обсяг роботи. Дисертація складається з анотації, вступу, п’яти розділів, висновків, бібліографічного списку, додатків. Роботу викладено українською мовою на 280 сторінках, з них 210 – основного тексту. Результати дослідження представлено у 17 таблицях та 21 рисунку. Список використаної літератури становить 387 джерел, з них 171 – іноземні.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми, визначено об’єкт і предмет дослідження; представлено зв’язок роботи з науковими планами й темами; розкрито наукову новизну та практичну значущість отриманих даних; подано інформацію про апробацію роботи, загальні відомості про публікації, в яких висвітлено основні результати дисертаційного дослідження.

У першому розділі дисертації “**Спорт у діяльності релігійних організацій**” проаналізовано й узагальнено теоретичні положення, що пояснюють сутність спортивної діяльності релігійних, зокрема християнських, спортивних організацій, та обґрунтовано актуальність дослідження. Висвітлено передумови започаткування спортивної діяльності інституціями християнської церкви.

Спортивна діяльність релігійних організацій є одним із невід’ємних чинників розвитку сучасного спорту. Адже перші релігійні спортивні організації, започатковані ще в середині XIX ст., за цей час стали важливою частиною міжнародного спортивного руху.

Установлено, що релігійні спортивні організації як частина міжнародного спортивного руху розвиваються за певними особливостями, а їхня специфіка визначається релігійною приналежністю. Структура релігійного спортивного руху складається з християнського, іудейського та ісламського напрямку. В інших релігійних напрямках спортивна діяльність не виявляє себе помітно.

Релігійні спортивні організації проводять змагання згідно з правилами міжнародних спортивних федерацій, однак вони мають певні особливості, які впливають із специфіки релігійної організації.

Соціальна значущість спортивної діяльності релігійних організацій підкреслюється у багатьох наукових працях. Ретроспективний аналіз історіографії

свідчить про значне зацікавлення радянськими та іноземними дослідниками спортивною діяльністю релігійних організацій. Утім, у роботах радянських істориків ця проблематика розглядалася виключно негативно і мала антиклерикальний характер.

У кінці ХХ ст. із здобуттям незалежності України і до сьогодні змістом наукових статей і науково-популярних розвідок стають об'єктивні й неупереджені дані про спорт у релігійному, зокрема християнському, середовищі. Свідченням чого є зростання чисельності наукових праць.

На сьогодні в Україні та країнах ближнього зарубіжжя більшість робіт стосуються діяльності християнських спортивних організацій до середини ХХ ст., водночас їх функціонування на сучасному етапі як у світі, так і в Україні не висвітлюється.

Окремі аспекти спортивної діяльності християнських організацій є предметом уваги значної кількості вітчизняних і зарубіжних фахівців, але аналогічних досліджень з урахуванням ідейно-нормативних засад функціонування, а також особливостей їх змагальної діяльності не виявлено. Відповідно актуалізується необхідність узагальнення та систематизації відомостей про структуру, зміст і особливості спортивної діяльності християнських організацій та їх значення для розвитку спорту у світі, що й вплинуло на вибір теми кандидатської дисертації.

У другому розділі дисертації **“Методи та організація дослідження”** представлено систему методів, відповідно до об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження; обґрунтовано доцільність використання цих методів, а також описано організацію дослідження. У процесі дослідження були використані теоретичні, історичні, соціологічні та статистичні методи.

Дослідження здійснено упродовж 2007–2017 рр. і проведено чотирма етапами.

Упродовж першого етапу (жовтень 2007 р. – вересень 2010 р.) проведено аналіз літературних джерел і нормативних документів (теоретичний розділ роботи); здійснено пошук, вивчення та аналіз літературних джерел з проблеми становлення християнських спортивних організацій, одним із ключових завдань яких є спортивна діяльність, визначено об'єкт дослідження, уточнено мету й завдання дослідження.

На другому етапі (жовтень 2010 р. – червень 2013 р.) проведено поглиблений аналіз, систематизацію матеріалів дослідження. Вивчено християнські спортивні організації згідно з їх конфесійною приналежністю, особливості організації і проведення спортивних змагань, виявлено форми та засоби спортивної діяльності, які використовують у своїй роботі християнські спортивні організації.

Упродовж третього етапу (липень 2013 р. – вересень 2015 р.) було виявлено взаємозв'язки та взаємовпливи між християнськими й світськими спортивними організаціями, а також розроблено теоретичну модель взаємодії християнських спортивних організацій з державними органами управління спортом та громадськими спортивними організаціями в Україні.

На четвертому етапі (жовтень 2015 р. – листопад 2017 р.) здійснено узагальнення результатів дослідження, оформлено таблиці й рисунки, підписано акти впровадження, сформульовано загальні висновки та укладено текст кандидатської дисертації.

У третьому розділі “**Організаційні та ідейно-нормативні основи функціонування християнських спортивних організацій**” подано результати виявлених християнських спортивних організацій різної конфесійної приналежності, що діють на різних рівнях, зокрема спортивні організації протестантської, католицької та православної церкви.

За даними аналізу встановлено, що в межах християнських конфесій (за винятком православних спортивних організацій) наявні певні взаємозв'язки та координація діяльності. Характерною рисою є функціонування однієї міжнародної організації, яка об'єднує більшість католицьких чи протестантських спортивних організацій в одну структуру для здійснення спортивної діяльності. Так, неофіційним керівним органом, який об'єднує протестантські спортивні організації, є Міжнародна спортивна коаліція, а католицькі організації – Міжнародна католицька федерація фізичного виховання і спорту.

Результати дослідження засвідчили наявність розгалуженої організаційної структури, яка спільна для більшості християнських організацій і діє на чотирьох рівнях: місцевому (парафіяльному); регіональному (єпархіальному); національному (архієпархіальному); міжнародному (вселенському).

Виявлено протестантські спортивні організації (табл. 1), які поширюють свою діяльність у більшості країн Азії, Африки, Австралії та Океанії, Європи, Північної і Південної Америки. Центри управління діяльністю протестантських організацій зосереджуються переважно у США.

Таблиця 1

Протестантські спортивні організації міжнародного та національного рівня

Назва організації	Рік створення	Країна заснування
<i>Міжнародні організації</i>		
Всесвітній альянс Асоціації молодих християн	1855	Англія
Асоціація християн спортсменів	1954	США
“Молодь за Христа”	1956	США
Міжнародна спортивна коаліція	1959	США
“Бейсбол Каплиця”	1963	США
Міжнародна хокейна організація	1962	США
“Атлети в дії”	1966	США
Міжнародна християнська організація серфінгу	1983	Австралія
“Міжнародний церковний спорт”	1985	США
Європейський християнський спортивний союз	1989	Австрія
“Посли в спорті”	1990	Англія
Міжнародна християнська асоціація тенісу	1999	США
<i>Національні організації</i>		
Національна християнська асоціація університетського спорту	1968	США
“Християни в спорті”	1975	Англія
Лютеранська спортивна організація	1996	Польща

Головними спортивними змаганнями є міжнародні та національні ігри Асоціації молодих християн (АМХ), Євангельська молодіжна олімпіада, Християнська футбольна ліга та ін. (табл. 2).

Таблиця 2

Міжнародні та національні спортивні змагання протестантських організацій

Назва змагань	Організатор змагань	Місце проведення	Рік проведення
Далекосхідні ігри	АМХ	Китай, Японія, Філіппіни	1913–1934
Ігри союзних держав	АМХ	Франція	1919
Національний чемпіонат АМХ з плавання	АМХ	США	від 1923
Європейські ігри АМХ	АМХ	країни Європи	від 1952
Змагання Національної християнської асоціації університетського спорту	Національна християнська асоціація університетського спорту	США	від 1968
Євангельські молодіжні олімпіади	Лютеранська спортивна організація	Польща	від 1989
Християнська футбольна ліга	“Молодь для Христа”	Україна	від 2000
Дитячі ігри	Міжнародна спортивна коаліція, “Атлети в дії”	країни Європи, Азії та Америки	від 2000

Виявлено католицькі спортивні організації (табл. 3), які функціонують у понад 40 країнах. Діяльність католицьких спортивних організацій охоплює більшість країн Європи, а також окремі країни Азії, Африки та Америки. Центри управління, координації та керування міжнародних католицьких спортивних організацій розміщено у Ватикані, натомість національних організацій – у столицях країн, де вони функціонують (Німеччині, Польщі, Франції, Швейцарії та ін.).

Таблиця 3

Католицькі спортивні організації міжнародного та національного рівня

Назва організації	Рік створення	Країна заснування
<i>Міжнародні організації</i>		
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Міжнародна католицька федерація фізичного виховання і спорту	1911	Франція
Міжнародна католицька федерація шкільного спорту	1947	Італія
Міжнародна спортивна асоціація молодих селезіян	2002	Італія
<i>Національні організації</i>		
Федерація спорту і культури Франції	1898	Франція

Продовження табл.3

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Християнсько-соціальний гімнастичний союз	1902	Чехія
Італійська федерація католицьких спортивних асоціацій	1906	Італія
Християнсько-соціальний гімнастичний союз “Орел”	1906	Словенія
Німецька молодіжна спортивна асоціація	1920	Німеччина
Спортивний союз Швейцарії	1920	Швейцарія
Національна католицька асоціація шкільного спорту	1927	США
Католицька акція української молоді “Орли”	1933	Україна
Італійський спортивний союз	1944	Італія
Католицька спортивна асоціація Польщі	1992	Польща
Асоціація “Парафіада”	1993	Польща
Спортсмени-католики для Христа	2006	Італія

Головними спортивними змаганнями на міжнародному рівні є Міжнародна парафіада дітей та молоді, Всесвітні ігри салезіян, Ігри Міжнародної католицької федерації шкільного спорту, Ігри Міжнародної католицької федерації фізичного виховання і спорту, Кубок Кароля Войтили, Кубок Клериків та ін. (табл. 4).

Таблиця 4

Міжнародні та національні спортивні змагання католицьких організацій

Назва змагань	Організатор змагань	Проведення		Кількість	
		місце	рік	країн	учасників
<i>Міжнародні змагання</i>					
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Ігри Міжнародної католицької федерації фізичного виховання і спорту	Міжнародна католицька федерація фізичного виховання і спорту	країни Європи	від 1913	12–13	до 2000
Ігри Міжнародної католицької федерації шкільного спорту	Міжнародна католицька федерація шкільного спорту	країни Європи	від 1948	20	до 1500
Кубок Клериків	Італійський спортивний союз	Ватикан	від 1973	65	до 400
Міжнародна парафіада дітей та молоді	Асоціація “Парафіада”	Польща	від 1988	15–25	до 4000
Всесвітні ігри салезіян	Міжнародна спортивна асоціація молодих салезіян	країни Європи	від 1990	10–20	до 2000
Кубок Кароля Войтили	Італійський спортивний союз	Італія	від 2005	12	до 500

Національні змагання					
1	2	3	4	5	6
Фестиваль спорту	Спортивний союз Швейцарії	Швейцарія	від 1920	1	до 10000
Федеральний спортивний фестиваль	Німецька молодіжна спортивна асоціація	Німеччина	від 1921	1	–
Католицька шкільна спортивна ліга	Католицька асоціація шкільного спорту	США	від 1927	1	–

Виявлено православні спортивні організації (табл. 5), які наявні у близько 10 країнах, зокрема Великобританії, Польщі, Росії, Сербії, США, Україні. Центри управління та координації діяльності православних спортивних організацій розміщені у країнах, де розвиваються ці організації, оскільки вони мають виключно національний характер.

Таблиця 5

Православні спортивні організації національного та місцевого рівня

Назва організації	Рік створення	Країна заснування
Православна молодіжна спортивна асоціація	1960	США
Православна спортивна організація	1994	Польща
Православна футбольна ліга	2001	Великобританія
Об'єднання православних молодіжних рухів "Георгієвці"	2006	Росія
Союз православних одноборців	2014	Росія

Головними спортивними змаганнями є Національна православна спортивна ліга, спортивний фестиваль "Покровські Старти", Георгіївські ігри та ін. (табл. 6).

Таблиця 6

Національні та місцеві спортивні змагання православних організацій

Назва змагань	Організатор змагань	Місце проведення	Рік проведення
1	2	3	4
Національна православна спортивна ліга	Національна православна спортивна організація	США	від 1968
Спортивний фестиваль "Покровські старти"	Об'єднання православної молоді "Воскресіння"	Росія	від 2006

1	2	3	4
Відкрита першість Росії з російського рукопашного бою серед православних воєнно-патріотичних клубів	Навчальний центр “Пересвіт”	Росія	від 2008
Георгіївські ігри	Синодальний відділ у справах молоді	Росія	від 2008

Ми встановили, що ідейно-нормативні основи функціонування християнських спортивних організацій виявляють себе через низку опосередкованих джерел, зокрема тези Святого Письма, висловлювання і праці видатних діячів християнської церкви, нормативні документи християнських спортивних організацій та вищих керівних органів церкви (відозви, постанови, статuti), символіку християнських спортивних організацій.

Виявлено ідейно-нормативні засади спортивної діяльності християн, які сформувалися на основі християнського погляду на ідеал гармонійно розвинутої людини. Відштовхнувшись від символу тринітарності (Бог – Отець, Бог – Син, Бог – Дух Святий,) він постає у єдності ключових його сторін: духу, тіла й розуму. У символіці християнських спортивних організацій він відображений у вигляді рівностороннього трикутника, трьох кілець, зірок, людей тощо.

Статuti християнських спортивних організацій регулюють створення спортивних асоціацій у різних країнах світу, пропагують розвиток та популяризацію спорту серед населення. Це відображається у виникненні спортивних клубів, команд та класів при школах із популярних видів спорту, участі в спортивних лігах, а також проведенні міжнародних та національних християнських змагань тощо.

У четвертому розділі “**Вплив християнських спортивних організацій на формування і популяризацію спорту у світі**” наведено результати, які узагальнюють дані про вплив діячів та організацій християнської церкви на становлення і розвиток міжнародного спортивного та олімпійського рухів, а також дані про спортивну діяльність християнських організацій в Україні, включно з обґрунтуванням теоретичної моделі взаємодії інституцій християнських спортивних організацій з державними і громадськими органами управління спортом.

Ми встановили, що вплив християнських спортивних організацій та діячів християнської церкви на розвиток фізичного виховання і спорту був суттєвим як на теоретичному, так і практичному рівнях. Так, представники християнської церкви, з-посеред яких Томас Арнольд і Чарльз Кінгслі, завдяки розробленню концепції християнського ідеалу (“юний християнський атлет”, “християнський джентльмен”), здійснили вагомий внесок у англійську спортивно-ігрову систему фізичного виховання Нового Часу і, як наслідок – у формування ідейно-теоретичних засад сучасного спорту.

Діячі християнської церкви та християнські спортивні організації активно впливали на виникнення перших футбольних команд у другій половині XIX ст., стаючи засновниками низки футбольних клубів та ліг в Англії, Франції, Ірландії, Німеччині, Шотландії та інших країнах.

Значна кількість популярних сьогодні видів спорту: регбі, бодіблдинг, баскетбол, волейбол, міні-футбол, плавальний стиль батерфляй та ракетбол – була започаткована в осередках християнських спортивних організацій (табл. 7). Завдяки розгалуженій мережі християнських спортивних організацій у світі, стало можливим поширення цих видів спорту за допомогою місіонерської діяльності, а значні фінансові та матеріальні ресурси давали змогу ефективному їх функціонуванню.

Таблиця 7

Види спорту, що виникли в осередках християнських спортивних організацій

Вид спорту	Дата створення	Засновник виду спорту	Організація та країна заснування
Регбі	1823	Вільям Уебб Елліс	коледж Регбі, Англія
Бодіблдинг	1881	Роберт Дж. Робертс	АМХ, США
Баскетбол	1891	Джеймс Нейсміт	АМХ, США
Волейбол	1895	Вільям Дж. Морган	АМХ, США
Міні-футбол	1930	Хуан Карлос Серіані	АМХ, Уругвай
Плавальний стиль батерфляй	1933	Генрі Майєрс	АМХ, США
Ракетбол	1950	Джо Собек	АМХ, США

Результати дослідження засвідчують вплив християнських спортивних організацій та окремих діячів церкви на становлення міжнародного олімпійського руху ще з моменту відродження Олімпійських ігор сучасності. Свідченням цього є винайдення офіційного гасла сучасного олімпійського руху (швидше, вище, сильніше); проведення богослужінь (олімпійські меси), які стали офіційною частиною програми Ігор I, IV, V, VII, VIII Олімпіад; створення національних олімпійських комітетів у Великій Британії, Індії та Канаді; започаткування проведення континентальних змагань; поширення олімпійських видів спорту у світі.

Визнанням діяльності християнських спортивних організацій з боку Міжнародного олімпійського комітету стало вручення олімпійського кубка П'єра де Кубертена коледжу Регбі (1915 р.), Спрігфілдському коледжу АМХ (1920 р.) та Всесвітньому альянсу АМХ (1929 р.), а також проведення Ігор Міжнародної католицької федерації шкільного спорту під патронатом Міжнародного олімпійського комітету (від 1995 р.).

Зі здобуттям незалежності України простежуємо спроби налагодження спортивної діяльності християнськими організаціями у нашій країні, передусім Українською греко-католицькою церквою та протестантськими організаціями, однак дотепер церква намагається провадити спортивну діяльність серед вірян і молоді швидше “стихийно” і в односторонньому порядку.

Християнська церква, маючи великий вплив на молодь і суспільство загалом, а також матеріальні ресурси, може сприяти більш ефективному розвитку спорту в нашій країні. У зв'язку з цим, на наш погляд, сектор релігійного спорту в Україні слід максимально розширити та заохочувати його розвиток, тому є потреба в обґрунтуванні механізму ефективного партнерства державних органів управління спортом та керівних ланок громадських і християнських спортивних організацій.

Ураховуючи загальні особливості функціонування християнського спортивного руху у світі та досвід взаємодії між державою і церквою у справі розвитку спорту в низці європейських країн, теоретичну модель суб'єктів взаємодії для України пропонуємо представити й обґрунтувати на двох ключових рівнях: базові засади функціонування та управлінська структура. Базові засади функціонування теоретичної моделі пропонують основоположні компоненти організації діяльності та містять у собі принципи, рівні, напрями й форми співпраці. Управлінська структура теоретичної моделі передбачає утворення управлінських ланок у структурі органів виконавчої влади держави і церкви та пропонує оптимальні варіанти їх взаємодії.

У п'ятому розділі “**Аналіз та узагальнення результатів дослідження**” представлено ступінь повноти розв'язання поставлених завдань, узагальнено та проаналізовано результати дослідження.

У процесі виконання дисертаційного дослідження ми отримали наукові дані трьох рівнів новизни.

Набули подальшого розвитку:

– дослідження фахівців (С. Shedd, 1955; Л. Кун, 1982; О. М. Вацеба, 2004; И. А. Алексеева, 2006; M. Muukkonen, 2006; Z. Dziubiński, 2006; П. В. Зайдовий, 2005–2006; Я. В. Тимчак, 2007) про вплив християнських спортивних організацій на розвиток і поширення спорту у світі;

– дані фахівців (Т. Ladd, 1999; Ю. Г. Коджаспіров, 2000; R. A. Mann, 2010; Я. В. Тимчак, 2012; N. J. Watson, 2014; Ю. Л. Савонік, 2014–2015) про внесок діячів християнських спортивних організацій у формування ідейних засад сучасного спорту та олімпійського руху.

Удосконалено:

– положення (Л. Кун, 1982; Б. А. Лисицин, 1985; М. Б. Фарберов, 2001; A. Rakowski, 2001; В. М. Платонов, 2004) про християнські спортивні змагання (ігри) різного рівня.

Уперше:

– узагальнено дані про особливості формування й сучасний стан функціонування християнських спортивних організацій за конфесійною приналежністю та встановлено ієрархічні рівні їх функціонування у світі та Україні;

– виявлено й систематизовано ідейно-нормативні основи функціонування християнських спортивних організацій;

– встановлено особливості організації спортивних змагань християнськими організаціями та з'ясовано стан взаємозв'язків і взаємовпливів християнських і світських організацій у межах міжнародного спортивного руху;

– обґрунтовано теоретичну модель взаємодії християнських спортивних організацій з державними і громадськими органами управління спортом в Україні.

ВИСНОВКИ

1. Ретроспективний аналіз спортивної діяльності релігійних організацій переконливо засвідчує, що в часі становлення сучасного спорту у Великій Британії в середині ХІХ ст., а згодом і в інших країнах Європи відразу виникає його релігійний

сегмент (християнські спортивні організації), оскільки громадська діяльність і освіта тоді перебували під визначальним впливом християнської церкви. Спорт як новий напрям у діяльності церкви поширюється серед християнських конфесій у різних країнах Європи і США. Виникають і розвиваються християнські спортивні організації.

Упродовж першої половини ХХ ст. поступово формуються й інші релігійні спортивні організації. На сьогодні функціонують християнські, юдейські та ісламські організації, причому саме християнський сегмент у структурі спорту релігійної приналежності є найрозвиненішим. В інших релігійних напрямках спортивна діяльність помітно себе не виявляє. У наш час спорт релігійної приналежності є окремою вагомою частиною міжнародного спортивного руху і, незважаючи на специфіку, функціонує відповідно до сучасних тенденцій його розвитку.

2. Християнські спортивні організації поділяються за конфесійною приналежністю. Перші спортивні організації виникають у межах протестантської церкви в першій половині ХІХ ст. (Асоціація молодих християн, 1844), католицькі спортивні організації створюються наприкінці ХІХ ст. (Федерація спорту і культури Франції, 1898), а останніми у другій половині ХХ ст. формуються православні спортивні організації (Православна спортивна асоціація США, 1960).

3. Визначено рівні функціонування християнських спортивних організацій: місцевий (парафіяльний), регіональний (єпархіальний), національний (архиепархіальний) та міжнародний (вселенський). Слід зауважити, що католицькі і протестантські організації функціонують на чотирьох рівнях, а православні – на трьох (місцевому, регіональному й національному).

Первинними ланками організації спортивної діяльності християнських організацій виступають парафіяльні спортивні осередки при церквах чи домах молитви (секції, гуртки, клуби), які діють на закріпленій за церквою території – парафії.

Забезпечення функціонування протестантських і католицьких спортивних організацій на національному й міжнародному рівнях відбувається завдяки наявності єдиної координаційної організації, що об'єднує більшість католицьких (Міжнародна католицька федерація фізичного виховання і спорту) та протестантських (Міжнародна спортивна коаліція) спортивних організацій.

4. Охарактеризовано наявні міжнародні та національні християнські спортивні організації, зокрема:

– протестантські спортивні організації: Всесвітній альянс Асоціації молодих християн, “Атлети в дії”, Асоціація християн спортсменів, Міжнародна спортивна коаліція. Осередки цих організацій наявні у близько двохсот країнах світу;

– католицькі спортивні організації: Міжнародна католицька федерація фізичного виховання і спорту, Міжнародна католицька федерація шкільного спорту, Міжнародна спортивна асоціація молодих салезіан, Спортивний союз Швейцарії, Асоціація “Парафіада”, Італійський спортивний союз. Осередки цих організацій розміщено у близько ста країнах світу;

– православні спортивні організації: Православна молодіжна атлетична асоціація США, Православна спортивна організація Польщі, Об'єднання

православних молодіжних рухів “Георгієвці”, Союз православних одноборців. Осередки цих організацій функціонують у близько 10 країнах, зокрема Великій Британії, Польщі, Росії, Сербії, США, Україні.

5. Узагальнено дані про християнські спортивні змагання різного рівня за конфесійною приналежністю:

– протестантські спортивні змагання: Євангельська молодіжна олімпіада, Національний чемпіонат Асоціації молодих християн з плавання, Європейські ігри Асоціації молодих християн, Національні ігри Асоціації молодих християн, Дитячі ігри;

– католицькі спортивні змагання: Міжнародна парафіада дітей та молоді, Міжнародні ігри Спортивної асоціації молодих салезіан, Ігри Міжнародної католицької федерації шкільного спорту, Ігри Міжнародної католицької федерації фізичного виховання і спорту, Кубок Кароля Войтили, Кубок Клериків, Кубок Дона Боско, Ігри Спортивного союзу Швейцарії, Федеральний спортивний фестиваль Німецької молодіжної спортивної асоціації;

– православні спортивні змагання: Національна православна спортивна ліга, спортивний фестиваль “Покровські Старті”, Георгієвські ігри, першість Росії з російського рукопашного бою серед православно-патріотичних організацій, Православна футбольна ліга.

6. Спортивна діяльність християнських організацій у наш час здійснюється загалом за правилами міжнародних спортивних федерацій, однак у процесі підготовки і проведення змагань окремими християнськими організаціями наявні і специфічні особливості, а саме:

– особливості в організації проведення змагань (молитва учасників та глядачів перед початком змагань; заборона проведення змагань у неділю; короточасні перерви для молитви гравців);

– окремі відмінності у правилах суддівства (вилучення за межі поля на п'ять хвилин за порушення правил; використання суддями блакитної картки у футболі).

7. Установлено та систематизовано ідейно-нормативні засади функціонування християнських спортивних організацій, які виявляють себе не завжди безпосередньо (канон, нормативний документ), а через низку опосередкованих джерел: тези святого Письма, нормативні документи християнських спортивних організацій та вищих керівних органів церкви (статути, постанови, відозви), висловлювання і праці видатних діячів християнської церкви, символіку й атрибутику християнських спортивних організацій.

8. Християнські спортивні організації та діячі християнської церкви здійснили суттєвий вплив на процес становлення, розвитку й популяризації спорту у світі. Так, представники християнської церкви, з-посеред яких Томас Арнольд, Річард Малкастер, Вільям Уебб Елліс, Чарльз Кінгслі, Елвуд Браун та інші, здійснили вагомий внесок у формування організаційних та ідейно-теоретичних засад становлення сучасного спорту у Великій Британії, а також його поширення на різних континентах. Результати їх діяльності й інших представників християнських спортивних осередків виявили себе через створення англійської спортивно-ігрової системи фізичного виховання; винайдення видів спорту; заснування освітніх закладів спортивного профілю; формування ідейно-теоретичних засад сучасного

спорту та олімпізму; заснування Національних олімпійських комітетів; організацію міжнародних комплексних спортивних змагань; заснування футбольних клубів.

9. Обґрунтовано взаємозв'язки та взаємовпливи християнських і світських організацій у межах міжнародного спортивного руху, які простежуються на трьох рівнях:

- взаємовизнання (як важливий суб'єкт сфери фізичного виховання і спорту);
- співпраця (створення спортивних організацій та навчальних закладів, проведення спільних форм спортивних заходів різного рівня);
- взаємозапозичення (використання інфраструктури, символіки, ідейних концептів, гасел, тез тощо).

10. Християнські спортивні організації отримали визнання Міжнародного олімпійського комітету. Так, коледж Регбі (1915), Спрінгфілдський коледж АМХ (1920), Всесвітній альянс АМХ (1929) були нагороджені олімпійським кубком Міжнародного олімпійського комітету за значний внесок у розвиток спорту та популяризацію олімпійського руху у світі.

11. Виявлено й узагальнено дані про християнські організації спортивного спрямування в Україні, що діяли до 1939 р. (Асоціація молодих християн, 1913–1917 рр.; Католицька акція української молоді “Орли”, 1937–1939 рр.) та функціонують сьогодні (Асоціація молодих християн, 1993 р.; “Молодь за Христа”, 1995 р.; “Атлети в дії” 1990-ті рр. та ін.). Християнські спортивні команди з України беруть участь у Міжнародній парафіді дітей та молоді, Іграх Спортивної асоціації молодих селезіан, чемпіонатах Європи з міні-футболу серед священиків, європейських чемпіонатах АМХ, Лютеранських євангельських олімпіадах.

12. Обґрунтовано теоретичну модель взаємодії християнських спортивних організацій з державними і громадськими органами управління спортом в Україні. Пропонована модель складається з двох рівнів:

- рівень А: “Базові засади функціонування”;
- рівень Б: “Управлінська структура”.

Рівень А теоретичної моделі дає можливість закласти і представити концептуально-функціональні засади співпраці суб'єктів взаємодії. Він складається з таких засадничих компонентів: принципи (партнерства, відповідальності, активності, варіативності, невтручання); рівні (місцевий (парафіяльний), регіональний (єпархіальний), національний (архиепархіальний)); напрями та форми співпраці (оздоровчо-рекреаційний (рекреаційна та оздоровча діяльність), спортивний (організаційна, змагальна та комунікативна діяльність), інформаційно-просвітницький (медіа-діяльність, видавнича діяльність)).

Рівень Б теоретичної моделі дає можливість запропонувати й обґрунтувати можливі варіанти утворення управлінських ланок суб'єктів взаємодії. Він містить такі управлінські ланки відповідних виконавчих органів держави і церкви:

- підрозділ (відділ, департамент, відповідальна особа) з питань спорту релігійних організацій при управліннях фізичного виховання і спорту;
- підрозділ (відділ, департамент, відповідальна особа) з питань спортивної діяльності при відповідному органі роботи з молоддю церкви;
- спільний координаційний орган (комісія, рада), у який увійдуть уповноважені представники суб'єктів взаємодії, влади і церкви.

Функціонування і взаємодія цих трьох ланок управлінської структури запропонованої теоретичної моделі є оптимальним способом і механізмом організації співпраці виконавчих органів держави і церкви щодо налагодження спортивної діяльності християнських організацій в Україні.

Перспективними напрямками подальших наукових досліджень є встановлення особливостей і закономірностей функціонування спортивних організацій в інших світових релігіях.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Литвінець А. І. Організаційні структури спортивних ігор християн / А. І. Литвінець, Я. В. Тимчак // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : зб. наук. пр. / за ред. С. С. Єрмакова. – Харків, 2007. – № 12. – С. 94–96.

Здобувачеві належить обговорення та узагальнення основних результатів.

2. Литвінець А. Християнський спортивний рух в системі міжнародного спорту / А. Литвінець // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. – Львів, 2008. – Вип. 12, т. 4. – С. 117–121.

3. Литвінець А. Тенденції розвитку християнського спортивного руху в світі / А. Литвінець // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2008. – № 3. – С. 63–65.

4. Литвінець А. І. Спортивна діяльність християнських організацій Польщі / А. І. Литвінець // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. – Львів, 2009. – Вип. 13, т. 1. – С. 173–178.

5. Литвінець А. Спортивна діяльність християн в Україні: сучасний аспект розвитку / А. Литвінець, Я. Тимчак, І. Литвінець // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. – Львів, 2010. – Вип. 14, т. 1. – С. 182–187.

Здобувачеві належить участь у пошуку джерел інформації, їх опрацювання та інтерпретація результатів.

6. Литвінець А. Футбол як один із пріоритетних видів спортивної діяльності християнських організацій / А. Литвінець // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2010. – № 1. – С. 105–108.

7. Литвінець А. Вплив християнської церкви на формування сучасного спорту у Великій Британії / А. Литвінець, Я. Тимчак, І. Литвінець // Фізична активність, здоров'я і спорт. – 2012. – № 3 (9). – С. 130–136.

Здобувачеві належить визначення проблеми та аналіз джерел інформації.

8. Литвінець А. Роль християнства у створенні футбольних клубів / Антон Литвінець // Фізична активність, здоров'я і спорт. – 2013. – № 3 (13). – С. 3–9.

9. Литвінець А. Спортивна діяльність християнських організацій в Україні: проблема взаємодії державних органів управління спортом з інституціями церкви [Електронний ресурс] / Антон Литвінець, Ярослав Тимчак // Спортивна наука України. – 2015. – № 4 (68). – С. 27–36. – Режим доступу : <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/issue/archive>.

Здобувачеві належить формулювання методологічної основи дослідження, опрацювання та інтерпретація результатів.

10. Розвиток єврейського спортивного руху “Маккабі” / А. І. Литвинець, М. І. Стефаник, І. В. Литвинець, Н. В. Вітер // Фізична культура, спорт та здоров’я нації : зб. наук. пр. Вінницького держ. пед. ун-ту імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2014. – Вип. 18. – С. 406–411.

Здобувачеві належить розробка алгоритму дослідження та обговорення результатів.

11. Савонік Ю. Вплив Асоціації молодих християн на розвиток міжнародних спортивних змагань / Ю. Савонік, А. Литвинець, І. Литвинець // Фізичне виховання, спорт і культура здоров’я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Східноєвроп. нац. ун-ту імені Лесі Українки. Серія: Фізичне виховання. – Луцьк, 2012. – № 4 (20). – С. 43–46.

Здобувачеві належить постановка проблеми, обробка та узагальнення даних.

12. Савонік Ю. Міжсоюзні ігри Асоціації молодих християн 1919 року та їх роль у розвитку міжнародного спортивного руху після Першої Світової війни / Юлія Савонік, Антон Литвинець // Фізична культура, спорт та здоров’я нації : зб. наук. пр. Вінницького держ. пед. ун-ту імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2014. – Вип. 17. – С. 745–751.

Здобувачеві належить формулювання методологічної основи дослідження, обговорення основних результатів та формулювання висновків.

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

13. Литвинець А. Спортивна діяльність християн і олімпійський спорт / А. І. Литвинець, Я. В. Тимчак // Олімпійський спорт і спорт для всіх : тези доп. XIV Міжнар. наук. конгр. – Київ, 2010. – С. 17.

Здобувачеві належить наукова ідея, розробка алгоритму дослідження та інтерпретація результатів.

14. Литвинець А. Особливості проведення Всесвітніх Маккабіад / А. Литвинець, М. Стефаник // Фізична культура, спорт та здоров’я : матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. – Харків : ХДАФК, 2012. – С. 82–84.

Здобувачеві належить визначення стану наукової проблеми та узагальнення даних.

15. Литвинець А. Особливості становлення Маккабіад як регіонального спортивного заходу під егідою МОК / Антон Литвинець, Мар’ян Стефаник, Іванна Литвинець // Моделювання та інформаційні технології у фізичному вихованні і спорті : матеріали IX Міжнар. наук. конф. – Харків : ОВС, 2013. – С. 31–34. *Здобувачеві належить участь у пошуку джерел інформації, обговорення основних результатів та формулювання висновків.*

16. Савонік Ю. Вплив Асоціації молодих християн на розвиток Азійських ігор / Ю. Савонік, А. Литвинець // Фізична культура, спорт та здоров’я : матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. – Харків : ХДАФК, 2012. – С. 117–119.

Здобувачеві належить формулювання наукової ідеї, участь у пошуку джерел інформації.

Публікації, які додатково відображають наукові результати дисертації

17. Литвинець А. І. Спортивна діяльність християнських організацій в Україні [Електронний ресурс] / Литвинець А. І., Тимчак Я. В. // Спортивна наука України. – 2008. – № 1 (16). – С. 87–94. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/SNU/2008-1/Articles/08laiiuu.pdf>.

Здобувачеві належить участь у пошуку джерел інформації, визначення стану наукової проблеми.

18. Литвинець А. Значення християнської церкви в розвитку спортивного руху Галичини [Електронний ресурс] / Антон Литвинець, Святослав Попович, Назарій Вітер // Спортивна наука України. – 2013. – № 3 (54). – С. 22–26. – Режим доступу : <http://sportsceince.ldufk.edu.ua/index.php/snu/issue/view/24>.

Здобувачеві належить розробка схеми дослідження, обговорення та узагальнення результатів.

19. Шеремет О. Спортивні організації мусульман та їх вплив на розвиток спорту в ісламських країнах / Шеремет Олена, Литвинець Антон, Попович Святослав // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. Вінницького держ. пед. ун-ту імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2014. – Вип. 17. – С. 768–773.

Здобувачеві належить опрацювання та інтерпретація результатів.

20. Спортивна діяльність мусульманських організацій [Електронний ресурс] / Олена Шеремет, Алі Абдулкарім Джасім Аль-Убаїді, Антон Литвинець [та ін.] // Спортивна наука України. – 2014. – № 4 (62). – С. 20–32. – Режим доступу : <http://sportsceince.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/242/234>.

Здобувачеві належить визначення стану наукової проблеми.

АНОТАЦІЯ

Литвинець А. І. Спортивна діяльність християнських організацій. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту зі спеціальності 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт. – Львівський державний університет фізичної культури, Львів, 2018.

Дисертацію присвячено спортивній діяльності християнських організацій та її впливу на розвиток і популяризацію спорту у світі. У роботі представлено результати, які засвідчують, що спортивна діяльність християнської церкви започатковується з виникненням сучасного спорту в середині XIX ст. У процесі поширення спортивної діяльності серед християнських конфесій у різних країнах Європи і США виникають і розвиваються християнські спортивні організації, які здійснили значний внесок у розвиток і популяризацію спорту у світі.

Виявлено структуру християнських спортивних організацій за конфесійною приналежністю та рівні їх функціонування, зокрема місцевий, регіональний, національний та міжнародний. Узагальнено дані про християнські спортивні змагання різного рівня та специфічні особливості їх проведення.

Установлено ідейні та нормативні засади спортивної діяльності християнських організацій, а також доведено взаємозв'язки та взаємовпливи християнських і світських організацій у межах міжнародного спортивного руху, які простежуються на трьох рівнях: взаємовизнання, співпраці і взаємозапозичення.

На основі позитивного досвіду розвитку християнського спортивного руху у світі обґрунтовано теоретичну модель взаємодії християнських спортивних організацій з державними і громадськими органами управління спортом в Україні.

Ключові слова: міжнародний спортивний рух, релігійні спортивні організації, християнські спортивні організації, християнські спортивні змагання, ідейно-нормативні основи, теоретична модель.

АННОТАЦІЯ

Литвинец А. И. Спортивная деятельность христианских организаций. – Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата наук по физическому воспитанию и спорту по специальности 24.00.01 – олимпийский и профессиональный спорт. – Львовский государственный университет физической культуры, Львов, 2018.

Диссертация посвящена спортивной деятельности христианских организаций и ее влияния на развитие и популяризацию спорта в мире. В работе представлены результаты, которые показывают, что спортивная деятельность христианской церкви начинается с возникновением современного спорта в середине XIX в. В процессе распространения спортивной деятельности среди христианских конфессий в разных странах Европы и США возникают и развиваются христианские спортивные организации, совершившие значительный вклад в развитие и популяризацию спорта в мире.

Выявлены структура христианских спортивных организаций по конфессиональной принадлежности и уровни их функционирования, в частности местный, региональный, национальный и международный. Обобщены данные о христианских спортивных соревнованиях различного уровня и специфических особенностях их проведения.

Установлены идейные и нормативные основы спортивной деятельности христианских организаций, а также доказаны взаимосвязи и взаимовлияния христианских и светских организаций в рамках международного спортивного движения, которые наблюдаются на трех уровнях: взаимном, сотрудничества и взаимодействия.

На основе положительного опыта развития христианского спортивного движения в мире обоснована теоретическая модель взаимодействия христианских спортивных организаций с государственными и общественными органами управления спортом в Украине.

Ключевые слова: международное спортивное движение, религиозные спортивные организации, христианские спортивные организации, христианские спортивные соревнования, идейно-нормативные основы, теоретическая модель.

ABSTRACT

Lytvynets A. I. Sport activity of Christian organizations. – Qualifying scientific paper, manuscripts.

Thesis for a Candidate of Science in Physical Education and Sport degree in specialty 24.00.01 – Olympic and Professional Sport. – Lviv State University of Physical Culture, Lviv, 2018.

The dissertation focuses on sport activities of Christian organizations and their impact on the development and promotion of sports in the world. The structure of Christian sports organizations according to confessional belonging (Protestant organizations, Catholic organizations and Orthodox organizations) has been presented. It has been established certain relationships and coordination of their activities within existing denominations (except Orthodox sports organizations). It has been established that most Christian sports organization function on 4 levels: local (parish); regional (diocesan); national (Archebarchial); international (ecumenical).

The paper results show that the sports activities of the Christian church begun in the middle of the XIX century and have been connected with modern sport development.

It has been established that the programs of sporting events held by Christian organizations included modern popular sports. Christian organizations usually uses the rules of international sports federations, but during training and competitions, there were some specific features.

It has been established that ideological grounds of sports activities of Christian organizations have been found in a number of sources, including: the Bible, normative documents of Christian sports organizations and the supreme governing bodies of the church, statements and papers of prominent figures of the Christian church, symbols and attributes of Christian sports organizations.

It has been established that Christian sports organizations and leaders of the Christian Church have made a significant impact on the formation, development and popularization of sport in the world. In particular, the creation of the English system of physical education and sports; the invention of sports; establishing of educational institutions; formation of ideological and theoretical foundations of modern sport and Olympism; establishing of the National Olympic Committees; organization of international sports competitions; the establishing of football clubs.

Taking into account the positive experience of the development of the Christian movement in the world and the interaction of the state and the church in the development of sport in a number of European countries, the theoretical model of the interaction of Christian sports organizations and state and public sports governing bodies in Ukraine was substantiated. The proposed model consists of two levels: Level A “Basic Principles of Functioning”, Level B “Management Structure”.

Keywords: international sports movement, religious sport organizations, Christian sports organizations, Christian sports competitions, ideological and normative foundations, theoretical model.

Підписано до друку 25.10.2018 р.
Формат 60×84/16.
Папір друкарський. Ум. друк. арк. 0,9.
Зам. № 187. Наклад 100 пр.

Видавництво «ПАІС»
Реєстраційне свідоцтво ДК № 3173 від 23 квітня 2008 р.
вул. Гребінки 5, оф. 1, м. Львів, 79007
тел.: (032) 255-49-00, (032) 261-24-15
e-mail: pais.druk@gmail.com; <http://www.pais.com.ua>